

Pradžią>Kreipimasis į teismą>Teisinė pagalba

Teisinė pagalba

Švedija

1 Kokios išlaidos yra susijusios su teismo procesu ir kas paprastai turi jas padengti?

Švedijoje pats teismo procesas yra nemokamas, imamas tik pareiškimo mokestis, kuris šiuo metu yra 2 800 SEK (apie 265 EUR). Kai ginčo dalyko vertė neviršija 24 150 SEK (2 270 EUR), pareiškimo mokestis yra 900 SEK (85 EUR).

Jeigu jums skiriama teisinė pagalba, pareiškimo mokestį sumoka valstybė.

2 Kas konkrečiai yra teisinė pagalba?

Ginčų atveju (civilinėse bylose) teikiama tokia teisinė pagalba:

konsultacijos;

teisinė pagalba.

Abiejų rūšių pagalba reglamentuojama [Teisinės pagalbos įstatyme \(1996:1619\)](#) (šved. *rättshjälpslagen*).

3 Ar turiu teisę gauti teisinę pagalbą?**Konsultacijos**

Kiekvienas asmuo – fiziniai asmenys, asociacijos, verslo subjektai – gali gauti konsultaciją bet kuriuo teisiniu klausimu.

Konsultaciją gali suteikti advokatų kontoros advokatas arba advokato padėjėjas. Konsultacijos trukmė gali būti iki dviejų valandų, ji gali būti skaidoma į kelis posėdžius. Už konsultaciją imamas mokestis. Šiuo metu mokestis yra 1 802,50 SEK (maždaug 170 EUR) už valandą. Mokestis gali būti sumažintas perpus, jeigu konsultaciją gaunanti šalis turi nepakankamai lėšų. Konsultuojami vaikai paprastai neprivalo mokėti jokio mokesčio. Jeigu mokestis sumažinamas, konsultaciją suteikęs advokatas arba advokato padėjėjas likusią sumą išsireikalauja iš valstybės.

Teisinė pagalba

Teisinė pagalba teikiama tik fiziniais asmenimis, todėl verslo subjektai, asociacijos ir kt. šios rūšies pagalbos gauti negali. Tam tikromis aplinkybėmis teisę gauti teisinę pagalbą gali turėti ir palikėjo turto administratorius. Teisinės pagalbos atžvilgiu visų ES valstybių narių piliečiai turi tokį patį statusą kaip ir Švedijos piliečiai.

Teisinė pagalba gali būti skiriama dėl daugumos teisinių klausimų (žr. atsakymą į 4 klausimą).

Kad teisinė pagalba būtų skirta, turi būti įvykdytos tam tikros sąlygos.

Jūs turite būti gavęs bent valandos trukmės konsultaciją.

Jūsų pajamos turi neviršyti finansinės ribos, kuri šiuo metu yra 260 000 SEK (apie 24 500 EUR). Apskaičiuojant pajamas, atsižvelgiama į visas pareiškėjo finansines aplinkybes.

Pavyzdžiui, atsižvelgiama į vaikų išlaikymo išlaidas, turimą ir skolas.

Jums turi būti reikalinga teisinė pagalba bei konsultacija ir šio tikslo neturi būti įmanoma pasiekti jokiais kitais būdais.

Atsižvelgiant į atitinkamos bylos pobūdį ir reikšmę, ginčo dalyko vertę ir kitas aplinkybes, valstybės įnašas į išlaidų apmokėjimą turi būti laikomas pagrįstu.

Jeigu jūs turite arba privalėsite turėti teisinės apsaugos draudimo liudijimą, jis turi būti naudojamas pirmiausia.

Žr. skaitmeninį vadovą adresu: <https://www.domstol.se/amnen/rattshjalp/behavior-du-rattshjalp/har-du-ratt-till-rattshjalp/>.

Taip pat yra vadovas, padėsiantis jums išsiaiškinti, ar pagal savo lėšas turite teisę į teisinę pagalbą. Žr.:

<https://www.domstol.se/amnen/rattshjalp/behavior-du-rattshjalp/rakna-ut-ditt-ekonomiska-underlag/>.

4 Ar teisinė pagalba teikiama visų rūšių bylose?**Konsultacijos**

Kaip paminėta atsakyme į 3 klausimą, konsultacijos gali būti teikiamos visais teisiniais klausimais.

Pavyzdžiui, informacija ir konsultacija gali būti teikiama dėl:

teisės normų, susijusių su santuoka ir kitų rūšių bendro gyvenimo faktiniais santykiais;

teisės normų, susijusių su santuokos nutraukimu;

išlaikymo įmokų;

testamentų ir testamentinių išskirtinių;

pirkimų ir sutarčių.

Teisinė pagalba

Kaip paminėta atsakyme į 3 klausimą, teisinė pagalba gali būti skiriama dėl daugumos teisinių klausimų, tačiau yra išimčių. Pavyzdžiui, teisinė pagalba negali būti skiriama dėl klausimų, dėl kurių gali prireikti valstybinio gynėjo ar valstybinio konsultanto paslaugų. Jeigu nukentėjote nuo nusikaltimo, tam tikrais atvejais gali būti paskirtas nukentėjusiojo konsultantas (šved. *målsägandebitråde*) (žr. [Įstatymą 1988:609 dėl nukentėjusiojo konsultantų](#)). Šis konsultantas nukentėjusiajam skiriamas nemokamai. Jo pareiga yra, be kita ko, padėti jums pareikšti civilinį ieškinį dėl nusikaltimo, pvz., ieškinį dėl žalos atlyginimo. Jeigu jums paskirtas nukentėjusiojo konsultantas, jums negali būti skiriama dar ir teisinė pagalba.

Kai kuriais atvejais teisinė pagalba gali būti skirta tik esant ypatingoms priežastims. Pavyzdžiai – klausimai, kurie turi būti išspręsti užsienyje, arba bylos, kuriose ieškinio vertė akivaizdžiai neviršija 24 150 SEK (maždaug 2 270 EUR).

5 Ar yra specialių procedūrų, taikomų ypatingais atvejais?

Tais atvejais, kai teisinės pagalbos prašymą būtina išnagrinėti nedelsiant, specialių procedūrų nėra. Kita vertus, remiantis bendraisiais procesinės teisės principais, byla turi būti išnagrinėta arba procesas turi būti vykdomas kuo greičiau.

6 Kur galiu gauti teisinės pagalbos prašymo formą?

Švedijos Nacionalinė teismų administracija (šved. *Domstolsverket*) parengė paprastą [prašymo formą](#) su nurodymais, kaip ją užpildyti. Formą galima gauti iš Teisinės pagalbos institucijos (*Rättshjälpsmyndigheten*) ir teismų.

7 Kokius dokumentus reikia pateikti kartu su teisinės pagalbos prašymo forma?

Kaip paminėta atsakyme į 6 klausimą, Nacionalinė teismų administracija, be kita ko, pateikia paprastą [prašymo formą](#), kurioje taip pat išdėstyti nurodymai, kaip ją užpildyti. Daugiau informacijos galima gauti susisiekus su [Nacionaline teismų administracija](#).

Be kitų dalykų, teisinės pagalbos prašyme turi būti pateikiama informacija apie teisinį klausimą, su kuriuo prašymas yra susijęs, informacija, ar atitinkamą klausimą gali tekti spręsti užsienyje, ar šiuo klausimu buvo suteikta konsultacija, ar turite, o gal anksčiau dėl atitinkamo klausimo turėjote teisinės apsaugos draudimo liudijimą, taip pat informacija apie jūsų finansines ir kitas aplinkybes.

Jokių kitų dokumentų pridėti nereikia. Tačiau gali būti tikslinga pridėti kitus turimus dokumentus pateiktai informacijai pagrįsti.

8 Kam turio pateikti teisinės pagalbos prašymą?

Teisinės pagalbos prašymas turi būti siunčiamas teismui arba valdžios institucijai, kompetentingai įvertinti jūsų teisinės pagalbos prašymą.

Jeigu su civilinės teisės klausimu susijusi byla nagrinėjama arba procesas vykdomas teisme, teisinės pagalbos prašymą turi įvertinti teismas. Priešingu atveju, ar skirti teisinę pagalbą, sprendžia [Teisinės pagalbos institucija](#).

9 Kaip sužinoti, ar turiu teisę į teisinę pagalbą?

Teisinės pagalbos institucija arba teismas, vertinantys jūsų teisinės pagalbos prašymą, jums raštu praneš apie savo priimtą sprendimą.

10 Ką turėčiau daryti, jei turiu teisę į teisinę pagalbą?

Jeigu jums bus skirta teisinė pagalba, tuo pačiu metu bus paskirtas ir teisinės pagalbos konsultantas. Todėl papildomos informacijos reikėtų kreiptis į jį.

11 Kas parinks man advokatą, jei turiu teisę į teisinę pagalbą?

Teisinės pagalbos konsultantu gali būti skiriamas advokatas, advokato padėjėjas ar bet kuris kitas tinkamas asmuo. Tais atvejais, kai jūs pats pasiūlėte tinkamą asmenį, jis turi būti skiriamas, jeigu tai gerokai nepadidins išlaidų arba jeigu nėra kitų ypatingų priežasčių jo neskirti.

12 Ar teikiant teisinę pagalbą padengiamos visos teismo proceso išlaidos?

Kai skiriama teisinė pagalba, valstybė padengia šias išlaidas:

atlygį už teisinės pagalbos konsultanto ne ilgesnį kaip 100 valandų darbą, nebent teismas nustatė kitaip;

pagrįstas išlaidas dėl parodymų davimo bendrosios kompetencijos teisme arba Švedijos Darbo ginčų teisme (šved. *Arbetsdomstolen*);

pagrįstai patirtas tyrimo išlaidas jūsų teisėms apginti, daugiausia iki 10 000 SEK (apie 942 EUR);

mediacijos išlaidas pagal [Švedijos Teismo proceso kodekso](#) (šved. *rättgångsbalken*) 42 skyriaus 17 skirsnį;

prašymo ir paslaugos mokesčius, taip pat vykdymo išlaidas.

Kita vertus, jūs turėsite padengti bet kurias išlaidas, kurių neapima teisinė pagalba. Vis dėlto, jeigu bylą laimėsite, bus įmanoma susigrąžinti šias išlaidas iš kitos šalies.

Jeigu jums skiriama teisinė pagalba, prie išlaidų jūs turite prisidėti sumokėdamas teisinės pagalbos mokesť. Šį mokesť sudaro tam tikra jūsų teisinės pagalbos konsultanto išlaidų procentinė dalis. Mokesčio sistema yra šešių lygmenų, priklausomai nuo jūsų pajamų; šie lygmenys išreiškiami pastoviais pajamų intervalais Švedijos kronomis (SEK). Esant įvairiems pajamų intervalams, minėta procentinė dalis sudaro nuo 2 proc. iki 40 proc. Pajamų intervalas, į kurį jūs patenkatė, ir atitinkamai procentinė dalis, kurią turite sumokėti, nustatomi pagal jūsų turimas lėšas. Jie apskaičiuojami pagal jūsų metines pajamas, jūsų išlaikytinius ir jūsų finansinį turtą. Didėjant išlaidoms, teisinės pagalbos mokesť savo teisinės pagalbos konsultantui turite mokėti nuolat.

13 Kas padengia kitas išlaidas, jei turiu teisę gauti tik ribotą teisinę pagalbą?

Jeigu jums skiriama teisinė pagalba, tai reiškia, kad jums tampa prieinama visa nauda, kurią gali suteikti Švedijos teisinės pagalbos sistema (žr. atsakymą į 12 klausimą). Atitinkamai negalima gauti teisinės pagalbos tik dėl konkrečios dalies.

Kita vertus, neįskaitant teisinės pagalbos sistemos, taip pat galima gauti finansinę pagalbą tam tikroms su teismo procesu susijusioms išlaidoms, t. y., vykimo į teismą išlaidoms ir liudytojo, pašaukto atvykti į teismą, išlaidoms padengti. Jeigu esate bylos arba proceso šalis ir jus pašaukė atvykti į teismo posėdį, jūs galite pareikalauti iš valstybės sumokėti jūsų **atvykimo ir pragyvenimo išlaidas**, jeigu tai laikoma tinkama (žr. [Teismo proceso kodekso](#) 11 skyriaus 6 skirsnį).

Jeigu, atsižvelgiant į jūsų finansines aplinkybes, laikoma, kad tai yra tinkama, valstybė taip pat gali sumokėti **kompensaciją liudytojui**, skirtą padengti būtinąsias atvykimo, pragyvenimo ir prarasto laiko išlaidas (žr. [Teismo proceso kodekso](#) 36 skyriaus 24 skirsnį). Atvykimo į teismą ir pragyvenimo išlaidų kompensacija neteikiama juridiniams asmenims.

14 Ar teisinė pagalba taip pat apima apeliacinius skundus?

Taip, bet kompensacija už teisinės pagalbos konsultantą apima daugiausia 100 valandų. Jeigu 100 valandų išnaudojamos per pirmosios instancijos procesą, aukštesnės instancijos proceso išlaidos padengiamos nebus.

15 Ar teisinė pagalba gali būti nutraukta nesibaigus teismo procesui (arba net atšaukta po teismo proceso)?

Suprantama, kad teisinė pagalba turi būti baigiama teikti, kai atitinkamas teisinis klausimas laikomas išspręstu. Paprastai teisinė pagalba taip pat turi būti baigiama teikti, kai jūsų teisinės pagalbos konsultantas atlieka 100 valandų vertės darbą. Vis dėlto teismas gali nuspręsti, kad teisinę pagalbą galima teikti toliau.

Kai kuriais atvejais teisinė pagalba turi būti nutraukiama dar anksčiau. Tai daroma, kai, pavyzdžiui, jūs nesumokate teisinės pagalbos mokesčio arba pateikiate neteisingą informaciją, o teisinė pagalba nebūtų buvusi skirta, jeigu būtų buvusi pateikta teisinga informacija. Dar vienas pavyzdys, kada teisinė pagalba turi būti nutraukiama ankstyvu etapu – jeigu jūsų teisinės pagalbos konsultantas yra atlikęs 100 valandų vertės darbą, o teismas nėra priėmęs sprendimo, kad teisinė pagalba turėtų būti teikiama toliau.

16 Ar galiu apskųsti atsakymą suteikti teisinę pagalbą?

Taip. Jūs turite teisę apskųsti sprendimą neskirti teisinės pagalbos. Jeigu atitinkamą nutartį priėmė teismas, ji turėtų būti skundžiama taip, kaip ir visos kitos nutartys. Kai teismas jums apie nutartį praneša raštu, jis taip pat pateikia informaciją, kaip tą nutartį apskųsti. O jeigu sprendimą priima Teisinės pagalbos institucija, jis turėtų būti skundžiamas [Teisinės pagalbos tarybai](#) (šved. *Rättshjälpsnämnden*).

Papildoma informacija

Norėdami gauti daugiau informacijos apie Švedijos teisinės pagalbos sistemą ir užsisakyti prašymo formas, kreipkitės į Nacionalinę teismų administraciją šiuo adresu:

National Courts Administration

SE-551 81 JÖNKÖPING, Sweden

<https://www.domstol.se/amnen/rattshjalp/>

Tel.: +46 36 15 53 00

Paskutinis naujinimas: 16/03/2023

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos Europos teisminio tinklo kontaktinės įstaigos. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į

kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Nei Europos teisminis tinklas, nei Europos Komisija neprisiima atsakomybės ar įsipareigojimų dėl šiame dokumente pateiktos arba nurodytos informacijos arba duomenų. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių taisykles rasite puslapyje „Teisinė informacija“.